

حرف آخر

و امداری بایدن به صهیونیسم با قیمتی گزاف

یک کارشناس روابط بین الملل در گفت‌وگو با همشهری دیپلماتیک از نقش آمریکا در قتل عام مردم غزه می‌گوید

رژیم صهیونیستی در حال نسل کشی فلسطینیان در نوار غزه است؛ جایی که غیرنظامیان از تمام نیازهای اساسی زندگی، از جمله غذا، آب، سرپناه و مراقبت‌های پزشکی محروم شده‌اند. بمباران مداوم با هدف وادار کردن مردم به ترک سرزمین مادری‌شان، بی‌وقفه ادامه دارد و در این شرایط آمریکا نه تنها هیچ تلاشی برای توقف این حملات نمی‌کند که با توی قطعنامه شورای امنیت برای برقراری آتش‌بس بشردوستانه عملاً به بزرگ‌ترین همدست این جنایت علیه بشریت تبدیل شده است.

امیر علی ابوالفتح، کارشناس روابط بین الملل و مسائل آمریکا، در گفت‌وگو با همشهری دیپلماتیک به هزینه‌های داخلی و خارجی آمریکا برای حمایت از قتل عام غیرنظامیان فلسطینی در نوار غزه می‌پردازد.

لطمه به سیاست‌های منطقه‌ای آمریکا

آمریکا همواره در تلاش است تا نفوذش را در منطقه غرب آسیا از جمله فلسطین اشغالی با احتساب اسرائیل، گسترش دهد؛ چون سرزمین‌های اشغالی برای آمریکا نقش نا‌هواپیمابر خشکی را دارد؛ یعنی یک قطعه زمینی که در اختیار آمریکاست و واشنگتن با حضور سیاسی، امنیتی و نظامی خود در آنجا می‌تواند سیاست‌ها و برنامه‌هایش را گسترش دهد. اما جدا از سرزمین‌های اشغالی، تقریباً تمام کشورهای غرب آسیا چه آنهایی که عرب هستند مانند عراق، سوریه، اردن و لبنان و چه کشورهای غیرعرب هستند از جمله ایران و ترکیه به شدت نسبت به رفتار آمریکا در قبال فلسطینی‌ها در غزه خشمگین و ناراحت هستند. آنچه مسلم است این است که طرح‌ها و سیاست‌های آمریکا با ادامه این روند، دچار مشکل اساسی خواهد شد؛ از جمله اینکه حداقل تا یک آینده قابل‌تصوری بحث عادی‌سازی روابط تل‌آویو با کشورهای منطقه از جمله عربستان سعودی به تعویق افتاده و تل‌آویو برای بهبود احتمالی روابط خود با کشورهای منطقه و همسایه از جمله اردن به تلاش بسیار زیادی نیاز دارد. از این جهت سیاست منطقه‌ای آمریکا به شدت لطمه خورده است. این روند شرایط را برای آمریکا در منطقه دشوارتر کرده و زمینه را فراهم می‌کند که برخی از رقبای فرامنطقه‌ای آمریکا مثل چین و روسیه حضور خود را در غرب آسیا تقویت کنند.

رویکرد بایدن؛ حمایت صهیونیست از صهیونیسم

برای دولت‌مدان آمریکایی تعهد به رژیم صهیونیستی در اولویت قرار دارد؛ به‌ویژه افرادی در قدامت‌واره جو بایدن، رئیس‌جمهور فعلی آمریکا که پیش از رسیدن به پست معاونت ریاست‌جمهوری در دولت سابق آمریکا در مصاحبه‌های صراحتاً عنوان می‌کند که «من مسیحی‌ام ولی صهیونیستم و برای صهیونیست بودن نیازی نیست که فرد یهودی باشد.» تعهد چنین فردی به رژیم صهیونیستی به قدری زیاد است که حاضر است به قیمت از دست رفتن کرسی ریاست‌جمهوری هم به حمایتش از تل‌آویو ادامه دهد. ضمن اینکه درست است که در آمریکا تجمعات گسترده مردمی در حمایت از فلسطین برگزار می‌شود اما نباید این نکته را فراموش کرد که به واسطه فعالیت گسترده لابی یهود، در شاکله فضای سیاسی آمریکا یک بلوک از رأی‌دهندگان بسیار قدرتمندی وجود دارند که حامی رژیم صهیونیستی هستند و الزاماً هم یهودی نیستند؛ از جمله مسیحیان اوانجلیست که قویاً از اسرائیلی‌ها حمایت می‌کنند. به همین دلیل است که شاید بایدن چندان نگران از دست رفتن رأی‌دهندگان در انتخابات بعدی نیست.

ادامه جنایات غزه و تشدید رادیکالیسم

با همه اینها واقعیت این است که با وجود چنین حمایتی، باز هم شرایط برای جو بایدن دشوار خواهد شد؛ چون امروز حتی درون دولت و حزب خودش - یعنی حزب دمکرات - صداهای مخالف بلند شده و اختلاف‌نظرهایی ایجاد شده است. ضمن اینکه این مسئله را در نظر گرفته که قتل عامی که این روزها در غزه صورت می‌گیرد، به تدریج خطر رشد رادیکالیسم را تحت‌عنوان مختلفی چون یهودی‌ستیزی و اسلام‌ستیزی تشدید می‌کند. اینها نیز مشکلات امنیتی جدی است که می‌تواند ثبات را نه فقط در آمریکا که در کشورهای اروپایی حامی رژیم صهیونیستی نیز تهدید کند.

تجمع مخالفان زیر چتر فلسطین

تظاهراتی که این روزها در حمایت از فلسطین در آمریکا برگزار می‌شود، تنها فلسطینی‌ها یا اعراب نیستند؛ طیف وسیعی از افراد ناراضی از وضعیت موجود امروز بر چتر بزرگی تحت عنوان «حمایت از فلسطین» جمع شده و اعتراض خود را ابراز می‌کنند. به همین دلیل است که شما در بین معترضان یهودیان، خاخام‌ها، کنشگران مخالف تبعیض نژادی و عدالت‌طلبان را هم می‌بینید.

اغلب این افراد بر این باورند که دولت آمریکا در کنار ناکارآمدی‌های داخلی در سیاست خارجی هم مسیر نادرستی را در پیش گرفته است؛ پس برای اعتراض به این مسئله و همچنین نابرابری‌ها و تبعیض‌ها به خیابان می‌آیند.

نکته بعدی این است که دو قطبی آمریکا فقط بر سر مسئله فلسطین که در موضوعات دیگری از جمله کمک به اوکراین یا بودجه نیز وجود دارد. این شکاف با نزدیک شدن به زمان انتخابات ریاست‌جمهوری ۲۰۲۴ تشدید هم شده و بدتر هم خواهد شد. در این میان مسئله فلسطین که جای خود دارد؛ چون مباحث بشردوستانه و انسانی هم وجود دارد.

نگرانی آمریکا از تخریب وجهه سیاسی

در قرن بیستم و با وجود گوشی‌های تلفن هوشمند و اینترنت امکان این نیست که جامعه‌ای تحت تأثیر قرار نگیرد. در این بین فشار افکار عمومی جهان، حتی در بستر فضای مجازی، واشنگتن را وادار کرده تا به امید جلوگیری از تخریب بی‌پیش از پیش وجهه آمریکا نزد افکار عمومی داخل و خارج تلاش‌هایی را برای کنترل خشونت‌های اسرائیل آغاز کند یا حداقل شمار قربانیان غیرنظامی را کاهش دهد؛ اما از آنجایی که دولت افراطی بنیامین نتانیاهو فوق‌افراطی است تاکنون در برابر این فشار مقاومت کرده است. آنچه امروز مشخص است این است که شرایط برای بایدن نه در داخل خیلی مطلوب است و نه در خارج از مرزها.

درس تلخ ۱۷ اکتبر برای تل‌آویو

پیش از ماجرای ۱۷ اکتبر هم میان دولت دمکرات آمریکا و افرادی که در کابینه نتانیاهو حضور داشتند، اختلاف بوده است؛ چون دمکرات‌های آمریکا معتقدند، راه بقای اسرائیل از جاده دو کشوری عبور می‌کند و تل‌آویو برای بقا باید کشور مستقل فلسطین را بپذیرد؛ در صورتی که دولت فوق‌افراطی و دست راستی نتانیاهو چنین ایده‌ای را نمی‌پذیرد. حالا شاید با اتفاقاتی که در غزه رخ داده و درس بسیار تلخی که تل‌آویو گرفته، مبنی بر اینکه فلسطینی‌ها به هر شکلی که شده پاسخ افراطی‌گری آنان را می‌دهند، جریان فوق‌افراطی در نهایت بپذیرد که برای بقا، این دروازه تلخ را بنوشد.

روزهای سخت رژیم صهیونیستی

واقعیت این است که اسرائیلی‌ها روزهای بسیار دشواری را در پیش خواهند داشت. آنها گزینیه‌های زیادی در پیش ندارند و مجبورند برای بقا دست به افراط‌گرایی بیشتری بزنند که به این ترتیب حمایت افکار عمومی غرب را از دست خواهند داد. باز دست رفتن حمایت افکار عمومی غرب، فشار بر دولت‌های غربی برای فاصله گرفتن از رژیم صهیونیستی هم بیشتر می‌شود و در نتیجه آنان را وادار خواهد کرد که رویکرد خود را در قبال تل‌آویو تغییر دهند؛ اتفاقی که در یک ماه گذشته نیز شاهد آن بودیم. در ابتدای حملات به نوار غزه اغلب رهبران اروپایی و آمریکایی تمام‌قد از تل‌آویو حمایت کرده‌اند؛ اما با تشدید خشونت‌ها، می‌بینیم که فرانسه از لزوم برقراری آتش‌بس صحبت می‌کند یا آنتونیو گوتیرش، دبیر کل سازمان ملل متحد، از وقوع جنایت جنگی در غزه می‌گوید. همین تشدید فشارها بود که باعث شد نتانیاهو در گفت‌وگویی که اخیراً با جو بایدن داشته، بپذیرد که درباره برقراری آتش‌بس بشردوستانه گفت‌وگو کند؛ امری که یک عقب‌نشینی آشکار به شمار می‌رود و نشان می‌دهد که با تشدید فشارها، تل‌آویو حملات را متوقف کرده و به آتش‌بس تن خواهد داد. این عقب‌نشینی نتانیاهو، حاکی از آن است که اعتراض‌های جهانی اثرگذار بوده است.